

πρὸς οὓς φαμέν, ὅτι διὰ τὸ μὴ συνεμπεσεῖν τοῖς Διολεῦσι βαρυτόνως λέγουσιν αὐτὰ καὶ αὐτῶ. ἢ δὲ αἰτιατικὴ ἔσυνεμπεσεῖ. (legitur συνέμπεσεν) ἐγκλινομένη γὰρ εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς λέξιν τὸν τόνον ἀναπέμπει, κόψαι γὰρ αὐτὸν ἔχοντα· τὸ δὲ (δὲ abest) Διοδικὸν εἰς τὴν ἀρχὴν, αὐτοῦ. Nihil profecto ineptius est istis grammaticorum cautionibus, quibus ubique ambiguitates evitare allaborant. Quid enim Atticorum intererat aut Ionum, cavere, ne non fatis intelligerentur ab Aeo- lenfibus?

CAP. XVIII.

De enclitico ἔστιν.

Porro ἔστι et ἔστι, quando scribendum sit, copiose est a grammaticis expositum: vide Herodianum p. 225. seq. b. et alium incertum auctorem p. 231. a. et Etymologum M. p. 301, 2. atque Eustathium ad Odyss. VIII. p. 1600, 13. Sed de hoc quoque verbo quum alii alia addiderunt, quae refert Fischerus ad Wellerum vol. I. p. 265. tum nos quoque aliquid poterimus adiicere. Scilicet ea, quae seu veteres seu recentiores de isto verbo adnotarunt, haec sunt: ἔστι, retracto accentu dici in his casibus: quum sententiam inchoat; in interrogatione; post dictiones ἀλλ', εἰ, καί, μή, ἔκ, ὡς, τῆτο, μέν, ὅτι, πῶ; denique in formulis, ἔστιν ὅς, ἔστιν ὅτε, ἔστιν ὅπως, ἔστιν ὡς, et similibus. Haec omnia ad unam possunt eandemque causam referri, unde ea multo latius patere apparebit. Verbum ἔστιν enim duas habet significationes, unam, quae simpliciter

copulae, quam logici vocant, munere fungitur, et praedicati alicuius accessionem requirit, ut τῆτο ἔστιν ἀληθές; alteram, quae ipsum in se conclusum habet praedicatum, ut ἔστι θεός. Harum significationum prior ubi obtinet, ultima syllaba acuitur, quo fit, ut minus audiatur verbum. Non enim ea syllaba principalis est, sed terminatio tantum verbi. Ac potest hac significatione verbum omitti, ut τῆτο ἀληθές. Altera significatione simul praedicatum contineri dixi. Ἔστιν enim est ἔστιν ὄν. Sic ἔστι θεός est θεός ἔστιν ὄν. Haec igitur significatio quoties huic verbo inest, necessario prima syllaba, ut principalis, acui debet, quo intelligamus propriam verbi vim spectandam esse. Atque hac significatione omitti ἔστι non potest. Nam si quis putet, hoc, ἔστι τις λόγος, etiam sic dici posse, λόγος τις, magnopere erraverit. Diversissima enim utriusque formulae ratio est. Illud, ἔστι τις λόγος, τῶν ἀρετῶν ναίειν δυσамβάτοις ἐπὶ πέτραις, hanc vere exstare famam significat. Hoc autem, λόγος τις, τῶν ἀρετῶν ναίειν δυσамβάτοις ἐπὶ πέτραις, perinde est ac si dicatur, τὸ τῶν ἀρετῶν ναίειν δυσамβάτοις ἐπὶ πέτραις ἔστι λόγος τις. Sic θεός, si sine verbo dicitur, non potest significare ἔστι θεός. Quod si praedicatum aliquod addatur, ut θεός ὁ πάντα κυβερνῶν, id significabit θεός ἔστιν ὁ πάντα κυβερνῶν. A quo multum differt hoc, ἔστι θεός, ὁ πάντα κυβερνῶν. In hoc enim exemplo ista, ὁ πάντα κυβερνῶν, omitti possunt, quae a superiore abesse nequeunt. Persequar nunc illas formulas, in quibus ἔστι grammatici scribendum docent.

Earum prima haec est, quum ἔστι sententiam inchoat. Atqui hic non aliam ob causam retrahitur accentus, quam quod ἔστι simul praedicatum continet, ut,

ἔστι πόλις Ἐφύρη,

Id est, ἔσά ἐστιν. Atque obtinuit ferme, ut ἔστι hac significatione primo loco collocaretur, qui maximam in omni oratione vim habet. Itaque ἔστι retracto accentu non loco, sed significationi debetur. Nam neque diceret quisquam πόλις ἐστὶν Ἐφύρη, si hoc vellet, exstare eam urbem, neque ἔστι πόλις Ἐφύρη, si Ephyræ urbem esse, non regionem, vellet dicere.

Deinde in interrogatione dicitur ἔστι. Sed hoc quoque non aliter, nisi si per ἐστὶν ὄν, aut simile prædicatum explicari potest, ut τί δ' ἔστι; Id est, τί δ' ἐστὶν ὄν. Itaque male in Electra Sophoclis v. 1346. scribitur

τίς ἔτος ἐστ', ἀδελφε;

quod scribi debet,

τίς ἔτος ἐστ', ἀδελφε;

Poterat enim interrogare, τίς ἔτος; Contra v. 1353. quod legitur,

ὅδ' ἐστί,

scribendum est, ὅδ' ἔστι. Hoc enim dicit, *vere is ille est; ipse est.* Nec poterat omitti verbum, nisi si diceret ὅδ' αὐτός. Ex quo clarum est, illud αὐτός in verbi significatione inesse. In Oedipo Rege v. 739. male Brunkius edidit,

τί δ' ἔστι σοι τῆτ', Οἰδίπυς, ἐνθύμιον;

et in Aiace v. 740.

τί δ' ἔστι χρείας τῆσδ' ὑπεσπανισμένον;

Recte utroque in loco codd. et edd. vett. ἐστὶ præbent. Nihil enim nisi copula est, et poterat omitti.

Sequuntur hæc, ἀλλ' ἔστι, εἰ ἔστι, καὶ ἔστι, μὴ ἔστιν, ἔκ ἔστιν, ὡς ἔστι, τετέστιν, ὅτι ἔστι,

πᾶ ἔστιν. Horum omnium par ratio est. Nequaquam enim particulae istae causam continent, quare ἔστι, non ἔστι, dicatur: sed causa haec est, quod ἔστι sententiam inchoat, nec simpliciter copulae officio fungitur, sed simul aliud complectitur praedicatum. Sophocles in Electra v. 1204.

ἀλλ' ἔστιν εὖνευ.

Id est, *vere favet*. Respondetur enim Orestī, qui hoc dixerat,

ἐγὼ φράσαιμι δὲν, εἰ τὸ τῶνδ' εὖνευ πάρα.

Ἄλλ' εὖνευ ἔστι si diceret Electra, id simpliciter foret *favet*. Eἰ ἔστιν ἔτος significat, *si hic vere est, neque non est*. Quod si diceretur εἰ ἔτος ἔστι, significaretur, *si hic, non alius, est*. Καὶ ἔστιν ἔτω significat, *ac revera est, nec non est, ita; καὶ ἔτως ἔστιν, atque ita, non aliter est*. Atque καὶ ἔστι non semper, sed tum demum pronunciari, quum ἔστι sententiam inchoat, ideoque auctam habet significationem, patet ex Odyssaeae VII. v. 69. ubi recte sic legitur:

ὡς κείνη περὶ κῆρι τετίμηται τε καὶ ἔστιν.

Grammatici hic et in aliis locis scribendum censent *περὶ κῆρι*. Quod falsum esse, ἐστὶν arguit. Nam nisi iungas *περὶ κῆρι ἔστιν*, quid tandem significabit ἐστὶν? Δέδοικα μὴ ἔστιν ἔτος, *vereor, ne non videatur hic esse, sed vere sit; δέδοικα, μὴ ἔτος ἔστι, vereor, ne hic, non alius, sit*.

Οὐκ ἔστι τῆρον τλητόν,

in Aiaee Sophoclis v. 466. *nullo pacto est illud tolerabile. οὐ τλητόν ἐστὶ τῆρον, intolerabile est*. Ὡς ἔστι δεινόν τῆτο, *quam hoc est revera, nec specie tantum, grave. ὡς δεινόν ἔστι τῆτο, quam hoc grave*. Et sic, quidquid praeterea ὡς significet.

Τὸ δεινόν, τῆτ' ἔστι κακόν, grave, id est, seu significat, malum. Quod si τὸ δεινόν τῆτ' ἔστι κακόν diceretur, id esset, gravis haec res mala est. Praeterea autem τῆτ' ἔστι etiam hoc revera est significat, ut in Nubibus Aristophanis v. 26.

τῆτ' ἔστι τῆτο τὸ κακόν, ὃ μ' ἀπολώλεκεν.

Sic recte Aldus edidit. Id est: ecce tibi praesens illud malum, quod me perdidit. Quod Brunk. edidit,

τῆτ' ἔστι τῆτο τὸ κακόν, ὃ μ' ἀπολώλεκεν,

id significat, hoc illud malum est, quod me perdidit. Ὅτι ἔστιν ἐκεῖ τις est, revera adesse ibi aliquem; ὅτι ἐκεῖ ἔστι τις, ibi, non alibi, aliquem esse. Πῶ ἔστιν ἔτος, ubinam est ille, quae est vox dubitantis, an is, qui quaeritur, non reperitur; πῶ ἔτος ἔστιν, ubinam ille est, quod dicit is, qui de loco magis, quam de absentia eius, qui quaeritur, sollicitus est. Atque qui hisce particulis, post quas ἔστι, accentum retrahat, μὲν addunt, eodem modo suam debebunt sententiam corrigere. Recte enim dicetur, εἰ μὲν ἔστι θεός, ἔστι καὶ εὐσέβεια. Ἔστιν enim hic est exstat. Sic εἰ μὲν ἔστι ταῦτα, id est, si haec ita sunt. Contra, καλὸς μὲν ἔστιν ἔτος, ἄφρων δέ, dicendum esse, vel ex eo patet, quod ἔστιν in his omitti potest. Tale illud est:

λόγος μὲν ἔστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς.

Omnino enim vereor, ne grammatici exemplis iis, quae frequentissime occurrunt, adducti, rariora, in quibus non acuitur prima syllaba, praeterierint. Sic quod Sophocles in Oedipo Rege v. 296. dicit,

ὃ μὴ ἔστι δρώντι τάεβος, ἐδ' ἔπος φοβεῖ,

recte sic scriptum in MSS. et edd. non μὴ ἴστι. Nam inepte diceretur, ὧ μὴ ἔστι δρώντι πάρεβος, ἔδ' ἔπος φοβεῖ. Contrario modo peccatum videtur in Aiace v. 778.

ἀλλ' εἶπερ ἔστι τῆδε θῆμέρα, τάχ' ἂν
γενοίμεθ' αὐτῶ σὺν θεῶ σωτήριοι.

Ἔστιν enim hic *vivit* significat, ut necessario maiore quadam cum vi pronuntiandum sit.

Porro illa, ἔστιν ὅς, ἔστιν ὅτε, ὅπερ, ὡς, ἔστι μὲν, ἔστι δέ, et similia, eiusdem conditionis sunt, ut superiora. In his omnibus enim formulis ἔστι non est simpliciter copula, sed adiunctum habet praedicatum, et significat nunc *exstat*, nunc *revera est*, nunc *licet*.

Etenim quum haec omnia, quae hactenus commemorata fuerunt, exempla ἔστι propterea in prima syllaba acutum habeant, quia non sola copula eo verbo, sed aliquod aliud insuper praedicatum contineatur, quis non putabit consentaneum esse, ut, ubi hoc verbum pro ἔξεστιν adhibetur, eodem modo debeat accentum retrahere? Neque enim minus absconum videtur, aucta verbi significatione debilem manere tenorem, quam si μου, μοί, μέ encliticae ad oppositionem personarum adhiberentur. Equidem, quantumvis taceant grammatici, nunquam de hac re mihi persuadebo: sed sicut in Aiace v. 470. legitur,

ἐκ ἔστι ταῦτα,

ita in Homero Iliad. XIV. 313. scribendum puto,

Ἦρη, κείσε μὲν ἔστι καὶ ὕστερον ὀρηθηῖναι,

et in Iliad. XV. 556.

ἀλλ' ἔπευ ἔ γάρ ἐτ' ἔστιν ἀποσταδὸν Ἀργείοισι
μάρασθαι.

atque eodem modo in aliis innumeris veterum scriptorum locis.

Possit fortasse aliquis etiam in hanc suspicionem incidere, reliquas verbi *εἰμι* personas encliticas, quas enumerant Apollonius de Syntaxi p. 261. Herodianus p. 224. b. Charax p. 227. b. Choeroboscus p. 229. b. incertus grammaticus p. 230. b. 231. a. Aelius p. 232. a. b. Eustathius ad Odyss. III. p. 1457, 43. et ad VIII. p. 1600, 13. iisdem omnibus regulis, quae in tertia persona singularis numeri observantur, obnoxias esse. Sed quum neque grammatici de ea re quidquam praeceperint, nec satis idoneae videantur causae ad eam suspicionem firmandam afferri posse, tutius esse arbitror, in his pariter atque in verbo *ὄντι*, nunc depositionem accentus, ubi ea locum habet, adhibere, nunc, ubi verbi significatio depositionem accentus prohibet, eum retinere in ultima syllaba. Neque enim mirum est, si tertia persona singularis numeri *ἐστίν* aliquantum a caeteris personis pronuntiatione differt, quia tam frequens eius et multiplex usus est, ut non potuerit non maiorem quamdam sibi libertatem vindicare.

CAP. XIX.

De accentu interrogationis.

Dictiones encliticae, ut in verbo *ἔστι* vidimus, non deponunt accentum aucta vi significationis. Itaque quae encliticae interrogationis significationem recipiunt, ea significatione retinent accentum, reiciuntque in priorem syllabam, si bisyllabae sunt, ut *πότε*, *πόθι*, *πόθεν*, *τίες*, cuius pronominis